

Het Paradijs is aan de kust

Net voor hij koning zou worden, trad kroonprins Willem Alexander nog één keer internationaal voor het voetlicht als Prins Watermanagement. Dat was op de VN-waterconferentie in New York, samen met minister Schultz van Haegen van Infrastructuur en Milieu en een reeks ingenieursbedrijven die hoopten op orders voor de inzet van zogeheten Nederlandse deltatechnologie. 'Het steeds grilliger wordende klimaat zorgt,' aldus NRC Handelsblad, 'wereldwijd voor problemen. Overstromingen, stormen, een hogere zeespiegel. Veel landen kijken naar Nederland: Time to bring in the Dutch, zoals Amerikaanse kranten schreven na afloop van de orkaan Katrina.' Helikoptervluchten over de twee Maasvlaktes, de afgesloten Zeeuwse zeegaten en de kleppen en stuwen van de Oosterschelde moeten beleidsbeslissers uit alle windstreken ervan overtuigen dat Hans Brinkers nog altijd doet wat hij als de beste kan. De Deltawerken zijn nog steeds hét visitekaartje daartoe. Maar zijn het wel Deltawerken?

Nee, Nederland is geen deltaland en dat is maar gelukkig ook, want met een delta zou Nederland – om maar eens wat te noemen – nooit een Gouden Beuw hebben gehad.

Wat is Nederland dan wel? vraag ik Johannes Jacobus (Co) de Vries (1943), emeritus hoogleraar geohydrologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Hoe het water over en door de ondergrond van ons bestaan beweegt is het specialisme van Co de Vries, gepromoveerd op het natuurlijke ontwateringssysteem (van rivieren en beken) van Nederland. Zijn afscheidsrede bij de VU in 2006 was getiteld: 'Water-gedreven geschiedenis.'

'Het fundament van Nederland is,' zegt hij, 'een puinzooi in de Noordzee, geologisch gezien. De grote Europese rivieren hebben in de loop der tijden een enorme waaier van zand en grind uitgestort in het bekken van de Noordzee, waarvan Nederland de randzone vormt. Op dat puin is Nederland gebouwd.' Hij pakt een stuk papier en trekt twee lijnen vanuit een vertrekpunt

waar nu de grens met Duitsland is. Een bovenlijn die licht daalt en een tweede lijn eronder die direct scherp naar beneden gaat. Het is het profiel van een dwarsdoorsnede van het huidige Nederland, tussen de Achterhoek en Katwijk aan Zee. Van oost naar west neemt de afstand tussen de twee lijnen toe van nul tot een diepte van 250 meter waar nu de kust is. De wigvorm tussen die twee lijnen is opgevuld met zand en grind, 'de zoi' die de rivieren na de laatste IJstijd hebben achtergelaten.